

Kính chuyển đến quý đồng hương bài viết của Nha sĩ Đinh Hiếu, Tiểu Ban Duyệt Xét việc thực hiện Trung Tâm Văn Hoá Việt Úc và Bảo Tàng sau Buổi Thuyết Trình đầu tiên 15/1/2023 tại Trung Tâm Sinh Hoạt Cộng Đồng, 90 Knight Avenue Sunshine North. Bài viết này đã được đăng tải trên Tuần Báo Tivi Tuần San gần đây.

Ban Chấp Hành chân thành cảm ơn anh Nguyễn Hồng Anh - Chủ Nhiệm Tuần Báo Tivi Tuần San đã cho phép chúng tôi tái đăng tải.

Bài 1 - VIỆC XÉT DUYỆT DỰ ÁN

(Mục đích của bài viết là để cung cấp thêm thông tin cho đồng hương, bổ sung thông tin cho bài “Buổi Thuyết Trình Của Tiểu Ban Duyệt Xét Việc Thực Hiện Dự Án Viện Bảo Tàng” được viết bởi một tác giả khác, đã được đăng trong số báo TVTS 1922 ngày 8/2/2023.)

Chúng ta đã nghe nhiều về câu ngạn ngữ: VÔ TRI BẤT MỘ (KHÔNG BIẾT THÌ KHÔNG ỦNG HỘ), nhưng hôm nay, có lẽ là dịp tốt nhất để áp dụng câu ngạn ngữ này.

“Đồng tiền đi liền khúc ruột” nói về quyền sở hữu cũng là điều mà đồng hương quan tâm nhất, nên mở đầu buổi thuyết trình của Tiểu Ban (TB), những câu hỏi khảo sát nhanh được nêu ra:

- 1/ Quý vị nào muốn DỰ ÁN thuộc quyền sở hữu của cộng đồng/CĐNVTD Úc Châu xin đưa tay lên?
- 2/ Quý vị nào muốn DỰ ÁN thuộc quyền sở hữu của công ty VMA xin đưa tay lên?

Kết quả khảo sát: đa số đưa tay lên, đồng ý với câu số 1.

Dựa trên kết quả cuộc khảo sát đã được đoán biết trước, TB đặt ra những mục đích:

1. Tìm mục đích của Dự Án:

a. Mục đích 1: Mục đích căn bản quan trọng nhất:

Khi nói đến mục đích của viện bảo tàng của NGƯỜI VIỆT TỰ NẠN, ắt hẳn ai cũng liên tưởng đến chuyện tự nạn, đến những khó khăn, những người Việt phải trốn chạy chế độ cộng sản độc tài, không có tự do, dã man, và biết bao nhiêu người kém may mắn, mà câu chuyện của họ cần được ghi chép lại. Viện bảo tàng do đó sẽ là nơi lưu giữ những kỷ vật, chứng tích, chuyện tự nạn để thế hệ con cháu hôm nay và nhiều thế hệ tiếp nối hiểu tại sao người Việt có mặt trên xứ sở Úc Đại Lợi này. Đây có thể coi là mục đích căn bản không thể thiếu cho một viện bảo tàng CỦA NGƯỜI VIỆT TỰ NẠN.

Nhưng nhìn lại thực tế, để có một viện bảo tàng mãi tồn tại, có thể mãi truyền tải thông điệp vừa nêu, là một vấn đề không đơn giản.

Chi phí vận hành từ đâu mà ra, tiền đâu để trả nhân viên chăm sóc coi giữ những di vật tự nạn, lấy ai để soạn ra những chương trình hướng dẫn giáo dục phục vụ cho mục đích lưu truyền chuyện tự nạn...

Chẳng ai muốn mãi phải đi gây quỹ, đóng góp ngân quỹ, từ đó những mục đích khác bắt đầu được nảy sinh: trung tâm văn hóa, trung sinh hoạt CĐ, trung tâm sự kiện (function centre)...

Mục đích thì cao cả, tuy nhiên khả năng phục vụ cho mục đích cần phải đặt trên căn bản của nhu cầu. Khi nhu cầu không còn mặn nồng, khả năng giới hạn vì năng lực kinh tế, những thế hệ tiếp nối không còn quan tâm thì lấy gì để giúp cơ sở trường tồn.

b. Mục đích 2 và 3: Hai mục đích này thay đổi vị trí ưu tiên, việc thay đổi ưu tiên sẽ tùy thuộc vào nhu cầu và sự điều hành của cơ cấu chịu trách nhiệm.

b.1. Mục đích 2: một cơ sở cho sinh hoạt cộng đồng. Sinh hoạt ở đây có thể xem như sinh hoạt hàng tuần hàng tháng của các hội, nhóm của Cộng Đồng Người Việt Tự Do, như đang có tại Trung Tâm Sinh Hoạt (ĐTQT) ở Sunshine North. Mục đích này là dự tính ban đầu trong giai đoạn phôi thai, hình thành khái niệm trong Feasibility Study (được chính phủ Tiểu Bang Victoria tài trợ thực hiện). Lý do mục đích này được nêu ra, vì cơ sở ở Footscray sẽ tiện việc đi lại cho các cô chú, các bạn trẻ thiếu phương tiện di chuyển, có thể dễ tới sinh

hoạt. Nhưng hình như mục đích này đã bị xem nhẹ trong thời gian gần đây.

b.2. Mục đích 3: có một “đại sảnh”, trung tâm sự kiện (function centre). Dùng để tổ chức các sinh hoạt lễ lạc, tiệc tùng, văn nghệ, sự kiện... để có ngân quỹ chi trả cho chi phí vận hành cho toàn bộ cơ sở Dự Án, phụ thêm với tiền thu vé vào cửa, và các tài trợ của các cơ quan khác nếu có.

Lưu ý: Mục đích 2 và Mục đích 3 không thể xảy ra cùng một lúc, nhưng phải chia sẻ với nhau, theo nhu cầu như đã nói ở trên và phải làm đúng theo điều kiện trong Giấy Phép Hoạt Động (Town Planning Permit) của Maribyrnong Council, sẽ giải thích thêm ở phần sau.

2. Mục đích và yêu cầu của các cấp chính quyền:

Cần viết thêm ở đây về mục đích của các cấp chính quyền đối với Dự Án.

Các cấp chính quyền: từ Maribyrnong Council, Victorian State Government, chính phủ liên bang của cả hai đảng, khi tạo điều kiện cho Dự Án đều có những điều kiện đính kèm.

Maribyrnong Council: Theo Thỏa Thuận 173 (Agreement, Section 173) được soạn bởi một Công ty Tổ hợp Luật Maddocks: có những ràng buộc sau:

Điều 5.2 Giới hạn việc sử dụng:

Chủ Đất cơ sở phải cam kết và đồng ý rằng Chủ Đất chỉ dùng và phát triển Khu Đất (sau khi đã hoàn tất việc Xây Dựng) cho mục đích của một trung tâm văn hoá và cộng đồng cùng các sinh hoạt liên đới (cần được biết rằng những sinh hoạt liên đới phải có tính cách hỗ trợ cho việc sử dụng Khu Đất vào mục đích như một trung tâm văn hoá và cộng đồng)

Chính phủ Tiểu Bang Victoria:

Mục đích của việc tài trợ: Tạo ra một Trung Tâm Văn Hoá Úc Việt và Bảo Tàng tại Footscray, mà trong đó có các phòng triển lãm bảo tàng và văn hoá và những phương tiện cộng đồng (nơi trưng bày, phòng học, thư viện, trung tâm tra cứu và quán cafe).

Chính phủ Liên Bang - Đảng Tự Do thời Morrison (Bản thảo):

(Mục A.3. Mục đích Dự Án - trang 41 (Bản thảo của Hợp Đồng Liên Bang)
Mục đích của Cơ Sở Dự Án sau khi hoàn tất chỉ được dùng cho:
Gây dựng một tụ điểm lịch sử và văn hoá nhằm bảo trì câu chuyện của Cộng
Đồng Người Việt và những hiện vật.
Tạo ra một trung tâm giáo dục cho các trường học và đại chúng.

Mỗi cấp chính quyền có điều kiện riêng, nhưng hầu hết ít nhiều đều nói tới yếu
tố: trung tâm văn hoá, trung tâm sinh hoạt cộng đồng của Dự Án. Dựa trên
điều kiện này, người ta có thể thắc mắc: một trung tâm sinh hoạt văn hoá, hay
sinh hoạt cộng đồng, nên được điều hành bởi Cộng Đồng (CĐ), vì phục vụ mục
đích sinh hoạt đời sống của CĐ.

Từ điểm này lại dẫn tới một ưu tư khác: Việc chuyển nhượng đối tác của Dự Án
có hợp lý? chưa kể sự hợp lệ của việc chuyển nhượng, có làm đúng theo nội
quy, theo luật pháp?

Ngoài những điều trên, cũng nên suy xét thêm những yếu tố không kém quan
trọng:

Dự Án sẽ phục vụ cho ai? Người Việt? hay cả người Úc? Tiểu bang Victoria, hay
cả liên bang? cho các sắc dân khác?

Nhu cầu để có một cơ sở Dự Án, là nhu cầu của ai: cộng đồng người Việt tỵ
nạn? và (?) không tỵ nạn, hay của cộng đồng đa văn?

“Nhu cầu” của người Việt, hay “nhu cầu” của các cá nhân trong chính quyền
muốn có phiếu bầu ủng hộ, của Maribyrnong Council muốn phát triển thành
phố, của các hiệp hội thương mại trong vùng Footscray muốn nâng cấp khu
thương mại của họ lên hàng địa điểm du lịch?

Nhu cầu muốn xây cơ sở Dự Án theo tiêu chuẩn “viện bảo tàng quốc tế” là nhu
cầu của đồng hương, hay nhu cầu của nhóm, cá nhân, tổ chức nào?

Để phục vụ cho những nhu cầu vừa nêu, liệu rằng chúng ta có lường trước
những chi phí bảo hiểm cơ sở, bảo hiểm bảo vệ kỷ vật, bảo vệ nhân viên, người
tham quan. Tiền điện nước, council rate, land tax. Vì muốn đạt tiêu chuẩn quốc
tế, cơ sở phải hội đủ rất nhiều điều kiện: phương tiện phòng chống trộm cắp,
chống hỏa hoạn, những máy móc điện tử theo dõi phòng chống phá hoại, bảo
quản không gian phù hợp cho những bảo vật, với độ ẩm không khí trong mức
cho phép, ngân khoản phải chi trả cho những cơ quan tới thẩm định “tiêu

chuẩn quốc tế”... tất cả cộng lại so với số tiền thu về, chúng ta có khả năng hay không?

3. Tính khả thi của Dự Án

Theo văn bản Agenda - Nghị Trình phiên họp của Maribyrnong Council ngày 24/5/2022 liên hệ đến Giấy Phép Hoạt Động - Thiết Kế Đô Thị (Town Planning Permit), việc sử dụng cơ sở Dự Án có những điều kiện sau:

a. Khuôn viên dành cho viện bảo tàng, khu cafe giải khát, được mở cửa trong khung thời gian:

9am - 5pm thứ Hai đến thứ Sáu

10am - 5pm thứ Bảy, Chủ Nhật, và ngày nghỉ lễ công cộng

Ngoài giờ nêu trên phải xin phép Cơ Quan Hữu Trách

b. Đại sảnh - function centre

6pm - 10pm Chủ Nhật đến thứ Tư, và

6pm - 11pm thứ Năm đến thứ Bảy

Ngoài giờ nêu trên phải xin phép Cơ Quan Hữu Trách

Khách phải rời khu khuôn viên bảo tàng, hay function centre (đại sảnh) 30 phút trước giờ đóng cửa. Đại sảnh không được có trên 250 khách. Không được tổ chức quá 8 buổi lễ lạc, sự kiện trong một tháng, trừ khi xin phép với Cơ Quan Hữu Trách...

Chủ nhân phải thực những hiện điều kiện trên, để tránh làm phiền cư dân trong vùng.

Thêm nữa, lượng âm thanh phát ra cũng không được vượt quá mức cho phép, và việc kiểm soát âm lượng luôn được tái xét, nếu vi phạm sẽ phải khắc phục trước khi được tái hoạt động.

Với những điều kiện như trên, liệu rằng cơ sở Dự Án có thể mời gọi mọi người mượn cơ sở cho mục đích lễ lạc cưới hỏi, nhạc hội, sự kiện hay không?

Giả như đầu nhập thiếu hụt không đủ chi trả cho tiền vận hành, ai sẽ là người đứng ra đóng góp cho những thiếu hụt, ai sẽ là người chịu trách nhiệm để có

thể giải quyết những khó khăn tài chính? Đồng hương không thể mãi đóng góp dài hạn từ năm này qua năm khác. Khi nhu cầu giảm bớt, những sôi nổi ban đầu nguội đi, sẽ còn lại ai là người lo giải quyết những khó khăn.

Nếu cơ sở Dự Án không đủ ngân quỹ hoạt động, phải giải tán, pháp nhân (entity) được độc quyền mua lại toàn bộ cơ sở Dự Án (đất và tòa nhà building) sẽ là Maribyrnong Council(MC). Chỉ khi nào MC từ chối không mua, lúc đó cơ sở Dự Án mới có thể được bán cho những pháp nhân/tổ chức khác.

Một điều cũng nên suy xét, nếu Dự Án bị đóng cửa, thì danh dự của ai sẽ bị tổn thương: của Cộng Đồng Người Việt Tự Do, của những người Việt, hay của công ty VMA?

Tạm kết:

Đây là những ưu tư dài hạn cho những người có viễn kiến. Xin đừng vì danh, tư lợi, mục đích muốn lưu danh hậu thế của cá nhân, hay số tiền tài trợ khổng lồ, cứ dùng tài trợ để rầm rộ xây dựng, khai trương linh đình, nhưng với thời gian sẽ âm thầm phôi sương trong lộng lẫy. Nếu không nghĩ đến tương lai để có những kế hoạch từ hiện tại, cái viễn ảnh âm thầm trôi vào quên lãng sẽ đáng bị chê trách hơn.

Một trong những nền tảng quan trọng nhất, giúp cho một cơ sở có thể trường tồn là sự đồng ý, đồng lòng ủng hộ của đồng hương, dựa trên sự hiểu biết tường tận.

Phải chăng vì một tương lai ẩn hiện những khó khăn vừa nêu, mà đã có vấn đề chuyển nhượng Dự Án từ một tổ chức này qua tổ chức khác?

Chúng ta cần sự cứu xét tính toán kỹ lưỡng, và nhất là cần sự thông hiểu và ủng hộ của đồng hương trước khi có thể tiến hành. Danh dự là danh dự của tất cả cộng đồng, danh dự này không thể để một nhóm người quyết định, nhưng phải được chia sẻ. Dù tốt dù xấu, trách nhiệm và vinh dự không nên là gánh nặng hay dành riêng cho một nhóm người, nhưng CẦN phải được cả cộng đồng cùng mang.

Thay mặt Tiểu Ban Duyệt Xét,

Đinh Hiếu
11/2/2023

*Những khái niệm căn bản:

Review - Duyệt xét (trong khuôn khổ được cho phép): xem LẠI những gì ĐÃ xảy ra, những việc làm, những văn bản, văn kiện, thông báo đã được công bố, trao đổi, ký kết giữa các cơ quan, tổ chức, đồng hương.

Trung Tâm Văn Hóa: nơi cung cấp những dịch vụ cho công chúng, thí dụ như, nhưng không giới hạn trong phạm vi viện bảo tàng, triển lãm nghệ thuật, thư viện bởi tổ chức công và tư nhân, hay tổ chức bất vụ lợi. Mục đích căn bản là: hướng dẫn cộng đồng về văn hóa qua các sự kiện, lễ hội, huấn nghệ. Cả một cộng đồng đều được hưởng lợi từ đó. Những trung tâm như vậy là môi trường kết nối những thành viên trong cộng đồng.

Viện bảo tàng: nơi trưng bày và lưu giữ tài liệu, hiện vật cổ liên quan đến một hoặc nhiều lĩnh vực như lịch sử, văn hóa của một dân tộc hay một giai đoạn lịch sử nào đó. Mục đích của viện bảo tàng là giáo dục, học tập, nghiên cứu và thỏa mãn trí tò mò tìm hiểu về quá khứ. Nhiều bảo tàng công cộng cung cấp những vật phẩm này cho công chúng xem thông qua các cuộc triển lãm có thể là vĩnh viễn hoặc tạm thời.